

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănașana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Iva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercașiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăneana, Țibleşana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânămărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe ½ an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Relația de serviciu a funcționarilor privați.

Am semnalat la timpul său, că guvernul are în pregătire o ordonanță, privitoare la relația de serviciu a funcționarilor privați, a calfelor de comerț și a impiegatilor diferitelor întreprinderi comerciale și industriale.

Ordonanța din chestiune a apărut acum în foaia oficială dela 18 crt. și este emisă sub Nr. 4118/915 M. E.

Dispozițiile ei principale și de interes și pentru băncile noastre sunt următoarele:

În sensul §-ului 1 contractele de serviciu ale funcționarilor privați de toate categoriile și ale impiegatilor întreprinderilor comerciale și industriale, cari la 25 Iulie 1914, s'au aflat în posturi definitive, în temeiul unor contracte, încheiate încă înainte de data aceasta, și cari sub durată războiului sunt sub drapel — pauzează până la terminarea războiului resp. până la încetarea serviciului lor militar.

După încetarea definitivă a serviciului militar, contractele de serviciu ale funcționarilor privați și ale celorlalți impiegati intră din nou în vigoare și pot fi resiliate din partea patronilor numai în modul indicat în lege sau în contract. Faptul, că funcționarul sau impiegatul în interval a devenit incapabil a îndeplini munca, la care s'a angajat prin contract, nu formează piedecă pentru intrarea în vigoare a contractului, care poate fi resiliat și în cazul acesta numai, pe lângă anunțul prealabil prevăzut în lege resp. în contract.

Dacă contractul a fost încheiat pe timp nedeterminat și n'a fost stipulat un termen de anunț mai lung, decât cel legal și dacă impiegatul n'a stat în serviciu faptic mai mult de 4 luni înainte de 25 Iulie 1914, atunci ajunge jumătatea termenului de anunț legal (§ 2).

Dacă între patron și impiegat s'a încheiat, după 25 Iulie 1914, cu privire la durată contractului, la termenul de anunț sau la plată (salariu) o învoială mai ne-

favorabilă pentru impiegat decât cea în vigoare la termenul amintit, atunci sunt normative condițiile, ce au fost în vigoare la 25 Iulie 1914.

Contractele mai favorabile pentru impiegat, încheiate înainte, fie după intrarea în vigoare a ordonanței prezente, nu se alterează prin această ordonanță (§ 3).

Ceeace patronul a dat benevol impiegatului său mobilizat sau familiei sale nu se poate socoti între prestațiunile, la cari el este obligat în sensul dispozițiilor §§-ilor 1—3 ai ordonanței prezente (§ 4).

În aceeași categorie cu persoanele aflătoare sub drapel cad: sanitarii voluntari, jandarmii campestri, cei împărțiți pentru oarecare servicii speciale la armată; mai departe prizonierii, internații și ostaticii.

Contractele de serviciu ale acestora intră din nou în vigoare după încetarea definitivă a serviciului lor militar, iar contractele de serviciu ale prizonierilor, ostaticilor și internaților după ce-și redobândesc libertatea personală (§ 5).

Dispozițiile cuprinse în ordonanța prezentă nu au valoare față de acele contracte de serviciu, cari, conform învoielii dintre părți, au încetat deja înainte de încetarea definitivă a serviciului militar a impiegatului (§ 6).

Față de patronii, cari au fost nevoiți să-și sisteze afacerile, în urma ruinei materiale, ce le-a cauzat-o războiul — nu se pot valida nici un fel de pretensiuni în baza §§-ilor 1—5 (§ 7).

Dispozițiile ordonanței prezente nu au valoare față de persoanele chemate la împlinirea serviciului lor militar normal înainte de 25 Iulie 1914, precum și față de lucrătorii industriali de rând, față de muncitorii de fabrică, de mine, focari, vizitii și alți impiegati de rând: lucrători etc. (§ 8).

Ordonanța a intrat în vigoare la 18 Noem. 1915.

Casele de orfani în legătură cu economia.

După ce în numărul trecut al revistei am arătat scopurile educației orfanilor în casele sau coloniile de orfani, de astădată vom arăta mersul și rezultatele obținute în prima colonie de acest fel, după un an și jumătate de experimentări, în conformitate cu direcția principală fixată dela început în vederea scopului urmărit.

De sine înțeles, că rezultatele se arată mai evident, când ele se pot exprima în cifre. Aceasta vom face-o în șirele următoare.

Prin aranjarea unei mici economii întemeietorii coloniei de copii s'au gândit, înainte de toate, să înlesnească cheltuielile de întreținere. Aceasta de fapt a și isbutit și trage de prezent în cumpănă cu atât mai mult, pentru că a răsbî cu cheltuielile de întreținere de până acum în sumă de K 16 pentru un copil pe lună, în scumpetea de azi, chiar și pe lângă cea mai mare cruțare, nu e de crezut să se mai poată afla.

În raportul anului prim au fost introduse cu exactitate în socoteala cheltuielilor de întreținere toate datele făcute în acest scop și s'au obținut K 16:20 lunar. Un copil a costat deci pe societate K 16:20. Această sumă minimală s'a putut însă obține numai așa, că deja în luna a treia dela înființarea coloniei de orfani a fost cumpărată o vacă cu lapte și de aici încolo laptele nu a trebuit să se mai plătească scump, că, mai departe, s'au îngrășat porci, că primăvara s'au cultivat cartofi, cu cari colonia a fost provăzută pentru toamnă, iarnă și primăvară și că în socoteala primului an s'a putut computa și un vițel în preț de K 110.

Avantagii neasemănat mai mari a oferit purtarea economiei în anul al doilea, și se poate considera deadreptul sigur, că chestia coloniei de orfani ar fi devenit problematică fără venitele din economia în legătură cu ea. Cu ajutorul unui împrumut întocmirea economiei s'a putut perfecționa, cumpărându-se o a doua vacă și doi cai și cu aceste animale cultivând un complex de circa 25 jugăre agrii și livezi. Fără îndoială, că și procurarea seminței, a rechizitelor și plățirea puterilor de lucru necesare nu au costat puțin; totuși în urma prețurilor de astăzi ale pieții aceste date s'au echilibrat cu belșug după adunarea recoltelor. Afară de acestea cu caii s'a câștigat numai din cărașii circa K 400 și în cursul acestui an s'a obținut pentru 2 viței suma de K 1080.

Numai în modul acesta s'a putut ajunge, ca, cu toată scumpetea îndoită și chiar întreită a mijloacelor de traiu și a îmbrăcămintei, colonia de orfani, întemeiată înainte de începerea războiului, să se poată susține în aceste timpuri grele. Adevărat că nu s'a putut da, în acest an, nimica fondului de rezervă, dară aceasta nici nu e de mirare, deoparte în urma greutăților începutului și de alta în urma împrejurărilor și mai grele cauzate de războiu. Nu e mică bucuria celor ce cunosc mai deaproape greutățile, cu cari a avut să

lupte conducerea coloniei de orfani și cari acum văd, că a crescut valoarea vitelor și bucatelor aparținătoare economiei, așa că la sfârșitul acestui an se speră a se putea socoti copiilor mai mari, pentru lucrările prestate în economie în cursul anului, oarecari sumulițe, cari vor avea să crească din an în an pentru a le fi de ajutor când vor ajunge în stare de independență.

Cu toate că e vorba de copii în vârstă dela 4—12 ani, cei mai mari dintre ei au fost întrebuințați la multe feluri de lucruri în economia coloniei și număratoarele mâni tinere au îndeplinit multe lucrări, cari ar fi trebuit îndeplinite de câtră oameni mari.

Iată câteva lucrări îndeplinite de câtră cei 9 copii mai marișori, din numărul total de 15, în economie și în casă.

De sine înțeles, în casă au fost întrebuințate fetițele, la curățenia odăilor, la gătirea masei, la spălatul vaselor și la frecatul uneltelor de bucătărie. Copiii mai marișori au avut să țină în curățenie grajdurile și curtea și în oarecare măsură să îngrijească și de vite. Mai întotdeauna copiii și-au îndeplinit ocupațiunile cu drag și spre mulțumirea părinților lor îngrijitori și nu s'a pomenit ca ei să se arate vreodată îndărătnici. Lucrările, ce trebuiesc făcute în tot timpul anului, copiii au să le îndeplinească săptămănal și astfel între ei s'a născut o emulație, de a-și îndeplini fiecare lucrul cât mai bine.

Când însă a sosit primăvara și s'au început lucrările din câmp, copiii au fost de ajutor la arat, grăpat și sămănat. Mai târziu, cei mai mari au ajutat și la săpatul cucuruzului și cartofilor, unde, firește totdeauna au stat sub conducerea și controlul tatălui lor crescător. Deosebit de pretios a fost ajutorul copiilor la uscatul fânului și al otăvei. În acest sezon se putea vedea adeseori eșind la câmp tatăl îngrijitor cu un car încărcat de copii, cari îți făcea o adevărată bucurie, mai ales, văzându-i înșirați la brazdele de fân sau otavă, destinate fiecăruia pentru a le întoarce răscoli și uscă. Altădată se putea vedea câte un băiat mai mare călare înaintea plugului, pe când alți copii puneau boabe albe în agrii destinați pentru cultura cucuruzului și apoi cu toții reîntorcându-se cântând veseli spre casă. Toamna, apoi, le-a îmbiat copiilor prilejuri încă și mai număratoase de lucru, dovedindu-se, că nici mâinile acestor copii tineri nu sunt de disprețuit.

Cu deosebit interes s'a putut observa mai la toți copiii bucuria ce și-o arătau față de proprietatea coloniei. S. e. cu ocazia cumpărării vacei a fost un adevărat chiot de bucurie și tot așa mai târziu, când s'a putut cumpăra doi cai de ham. Și tot așa și în alte ocazii; iar la Crăciun, când li s'a făcut surprindere prin dăruirea unor sumulițe, cari să crească pe seama lor, bucuria le-a fost de nedescris.

În sfârșit se constată, că la ocupațiunile copiilor în economia casei și în cea din afară s'a avut în vedere nu numai puterile lor corporale ci și toate pre-

tensiunile lucrărilor de școală, cărora întotdeauna li s'a dat preferință.

Ca un lucru din cele mai grele, dar și din cele mai îmbucurătoare se amintește coincidența extraordinară de fericită între părinții crescători și între orfani, care a creat baza, pe care s'au putut clădi toate lucrările în timp de 18 luni în viața coloniei de orfani. Pentru că va concede oricine, că tocmai această lucrare de educație a 15 copii orfani depinde, înainte de toate, dela părinții educatori. Cu iubirea de copii trebuie să se unească în acest caz o pricepere înțeleaptă pentru multiplele lipse ale acestor copii. Interesul adevărat de soarta acestor orfani trebuie să fie însoțită de o strictetă părintească, față de ceea ce ei trebuie să facă și ceea ce trebuie să nu facă.

În cursul timpului s'a dezvoltat, sub conducerea părinților crescători, o viață intimă de familie nu numai între părinți și copii, ci și între înșiși copiii. Drept mărturie în această privință poate servi, s. e., unul din multele cazuri. Anume: cel mai tânăr orfan, de abia trei ani, care ca și ceilalți, se adresează părinților cu vorbele „tată“ și „mamă“, văzând că tatăl său crescător a fost chemat la superarbitrare, a plâns cu amar la despărțire și abia a așteptat reîntoarcerea lui.

Tot așa de frumos s'au dezvoltat referințele copiilor între sine. Nu s'a putut observa, s. e., la ei pizma. Când unuia, bunăoară, i-se împărțea câte un mic dar, s'a putut vedea, cu bucurie, că îl împărțea și el cu alții. Un copil primind un măr, a dat, fără să ceară, tuturor celor din jurul lui să îmbuce câte odată din el, așa că lui la sfârșit mai nu i-a mai rămas.

Prin dezvoltarea acestui spirit de iubire și disciplină, conducătorii coloniei de orfani speră să ajungă scopul, ce și-au propus: de a crește din acești copii, loviți de soarte, oameni folositori neamului.

De încheiere amintim, că colonia de orfani, despre care am întreținut în aceste șire pe cetitori, s'a înființat înainte de începerea războiului de față, și putem constata, că a fost un noroc pentru poporul sășesc, că au avut prevederea să facă încercarea și experimentările amintite în direcția creșterii orfanilor. Războiul a sporit și va mai spori, ca nici când altă dată, numărul orfanilor și locul multora din aceștia, am putea zice, locul cel mai potrivit este în aceste azile.

Noi vom fi și mai avizați pe viitor la astfel de institute de educație pentru numărșii noștri orfani fără sprijin și fără mijloace de traiu. Invalizii vor rămâne în familia lor și-și vor târî viața cum vor putea, sprijiniți fiind și prin ajutorul de stat. Pentru orfani însă este de cel mai mare interes să nu se mai recurgă la ajutorul statului, care va avea destule de făcut după războiu, ci *îngrijirea orfanilor să o ia și poporul nostru în mâna sa.*

Să nu ne scape din vedere, deci, această chestiune mare, care, rezolvată bine, va mântui mii și mii de orfani, destinați neririi, făcând din ei membrii folositori neamului.

Prețuri maxime pentru substanțe de nutreț.

Ministerul a publicat sub Nr. 4133/1915 M. E. ordonanța cu privire la prețurile maxime pentru produsele industriale și resturile ce servesc ca substanțe de hrană, cum și pentru punerea în comerț și transportul acestor articole. Dispozițiile cele mai esențiale ale acestei ordonanțe sunt următoarele:

Prețul maxim, admisibil pentru substanțele de nutreț înșirate aici, se stabilește după calitatea obișnuită pro maza metrică (100 klgr.) greutate netto precum urmează: pentru turtă de oleu de floarea soarelui (cel mai puțin 40% proteină brută și conținut de grăsimi) K 38, turtă de oleu din sămburi de bostan (47%) K 43, turtă de oleu din sămânță de rapiță (40%) K 38, melasă (cu cel puțin 45% conținut de grăsimi) K 18, tăietei de napi uscați (conținând cel mult 13% umiditate) K 22, zlat uscat de cucuruz din fabricile de spirt (conținând 37% proteină și grăsimi, 12% conținut de umiditate) K 32, zlat uscat de cartofi din fabricile de spirt (14% conținut de umiditate) K 19, zlat uscat de cucuruz din fabricile de scrobeală (conținând 18% proteină și grăsimi, 14% umiditate) K 32, zlat uscat de cartofi din fabricile de scrobeală (cu 14% conținut de umiditate) K 19, tescuină uscată de bere (conținând 26% proteină și grăsimi și 12% umiditate) K 26. În aceste prețuri se cuprind și speșele de transport la stațiunea de încărcare și speșele înmagazinării, iar la melasă și speșele de umplere a vaselor, cu excluderea prețului pentru sac și vase (§ 1).

Aceste prețuri sunt valabile cu începere dela 20 Noiembrie 1915 (§ 2); dela această zi substanțele aceste de nutreț nu se pot vinde cu un preț mai urcat.

Conform § 3 este interzis a se pune în vânzare turta de oleu cu un conținut mai mic de proteină și de grăsimi, melasa cu un conținut de zahăr mai mic, zlatul și tescuina cu un conținut mai mic de proteină și grăsimi, respective de conținut de umiditate, decum este prevăzut în § 1.

Fabricile, cari se ocupă cu producerea substanțelor și resturilor înșirate în § 1, nu pot să le rețină, ci sunt îndatorate să pună în vânzare produsele ce le au în rezervă, prin mijlocirea „Centralei pentru tărâte“.

Fac excepție dela această dispoziție numai cantitățile pe cari fabricile au să le întrebuințeze ca nutreț în economia proprie (§ 4). De asemenea nu se referă prețurile stabilite în această ordonanță la melasa și tăietei de napi, pe cari în înțelesul contractelor existente pentru napii de zahăr, fabricile sunt îndatorate să le restituie producătorilor gratuit sau cu prețurile stabilite în contract. Fabricile de zahăr, pe baza contractelor existente, au să furnizeze fabricelor de spirt 70% a acelei melase pe care o vor produce în viitor (§ 5).

Centrala pentru tărâte este îndreptățită să-și socotească pentru punerea în vânzare a materiilor de

mai sus un comision de 50 fileri pro maza metrică (§ 6). Fabricile producătoare au să-și anunțe proviziile întotdeauna la Centrala pentru țărâte (§ 8). O trimitere a numitelor materii de nutreț este permisă numai pe baza certificatelor de transport, conform ordonanței Nr. 952/1915 M. E. și 69,377/1915 K. M. (§ 11).

Călcarea dispozițiilor acestei ordonanțe se pedepsește cu arest până la 2 luni și cu o pedeapsă în bani până la K 600 (§ 13).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 25 Noembrie 1915.

Situația pieței internaționale de bani nu prezintă dela ultimul nostru raport încoace nici o schimbare.

În pieța internă de bani continuă a fi mare abundență de numărar, față de care cererea este extraordinar de redusă.

Cambii vieneze de prima bonitate s'au discontat cu 27/8%, cambii budapestane de aceeași bonitate cu 33/8%, cambii de portofoliu 33/4% - 4%.

CRONICĂ.

Necrolog. *Enea Sergiu Medean*, secretarul institutului «Agricola» din Sebeșul-săsesc, locotenent în regimentul Nr. 23 de honvezi, a murit moarte de erou la 3 crt. pe câmpul de luptă din Galiția, în etate de 26 de ani.

— *Gheorghe Comaniciu*, fondatorul și directorul institutului «Venețiana» în Veneția infer. a încetat din viață la 21 Noembrie a. c. în etate de 71 de ani.

Rezultatul subscripțiunii la împrumutul de războiu ungar. Cifrele definitive privitoare la rezultatul subscripțiunii la al treilea împrumut de războiu ungar se vor cunoaște abia peste câteva zile; cu toate acestea suma scrisă se poate evalua deja de pe acum la două miliarde, va să zică la o sumă cu 900 milioane mai mare decât cea realizată la al doilea împrumut de războiu.

În total s'a subscris în Ungaria la toate trei împrumuturile de războiu, suma de rotund 4.2 miliarde coroane.

Prețuri maximale pentru carnea de porc și pentru unsoare. Delegați ai miniștrilor de agricultură și de interne austriac au ținut la finele săptămânei trecute în Budapesta conferențe comune cu miniștrii de resort ungari în chestiunea exportului slăninei și a unsoarei din Ungaria în Austria și privitor la fixarea prețului maximal al acestor alimente.

Ca rezultat a acestor conferențe se așteaptă pentru proximele zile publicarea unei ordonanțe identice în ambele părți ale monarhiei, cu privire la prețul maximal al cărnei de porc și a unsoarei.

Pentru carnea de porc se vor fixa ca prețuri maximale următoarele prețuri pró chilogram: K 5.20, apoi K 5 și în fine K 4.80.

Unsoarea va avea următoarele prețuri maximale: K 6.80, K 6.50, K 6.20 și în fine K 6.

Prețul se va reduce treptat din 28 în 28 de zile.

Prețuirea cailor asentați. La inițiativa ministrului de agricultură, ministrul de honvezi a îndrumat, pe calea organelor administrative pe membrii delegați ca prețuitori în comisiunile pentru asentarea cailor, ca în viitor să țină cont la prețuirea cailor, de valoarea de circulație actuală a cailor și nu de cea dinainte de războiu.

Numărul orfanilor de războiu. La finele lui Septembrie a. c. numărul orfanilor de războiu a fost în țara întreagă conform datelor intrate dela scaunele orfanale, de 24,644. Dintre aceștia s'au aflat sub îngrijirea mamei lor 93.33%, sub îngrijirea tutorilor delegați 2.52%, sub îngrijirea altor rudeni 3.14%, la familia binefăcătoare 0.14%; adoptați au fost 0.02%, în aziluri de copii 0.64%, la așezăminte de binefacere 0.19%; iar 0.02% au fost susținuți din averea lor proprie sau a rudeniilor lor aflători pe câmpul de războiu.

Cheltuielile de războiu ale Austriei până la finele anului 1914 se urcă, conform unei dări de seamă, apărută nu de mult în foaia oficială „Wiener Zeitung“ la rotund 5 miliarde.

Suma aceasta s'a procurat prin următoarele operații financiare:

Împrumut de războiu	K	2.200.746,900
cu dobânzi anuale de	„	121.041,079
Împrumut de lombard la Banca Austro-Ungară	„	1.782.000,000
cu dobânzi anuale de	„	43.320,000
Împrumut pe cambii sola la Banca Austro-Ungară	„	826.800,000
cu dobânzi anuale de	„	8.268,000
Împrum. la Consorțiul de bănci din Berlin	„	235.200,000
cu dobânzi anuale de	„	186.600,000

Lângă suma de 5 milioane cheltuite de Austria mai vin a se adauge cheltuielile de războiu ale Ungariei.

Datoria de stat a Austriei s'a cifrat, la finele anului 1914 în total cu K 17.960.865,376 și arată față de finele semestrului prim 1914 o creștere de K 4.956.796,053.

Dobânda anuală a acestei datorii se cifrează cu K 700.616,821.

Capitalul principalelor bănci din România. Principalele bănci din România dispuneau în 1914 de următorul capital:

Banca Românească 26.250,000 lei. Banca Generală Română 15 milioane, Banca de Credit Român 20 milioane, Banca Marmorosch Blank et Co. 20 milioane, Banca Agricolă 18 milioane jumătate, Banca Comercială Română 12 milioane, Banca de Scont 10 milioane, The Bank of Roumania 7 milioane jumătate.

Totalul capitalului acestor opt bănci se ridică la 129.250,000 lei.

Fondul de rezervă al băncilor în chestiune este de peste 47 milioane.

Contopite capitalurile vărsate și fondurile de rezervă, rezultă o cifră totală de peste 176 milioane, ceea ce la 1911 eră numai de 101 mil. În scurtul interval de patru ani se arată deci o creștere de peste 75 milioane.

Aceste institutii financiare se împart în trei categorii:

1. Bănci fondate din inițiativă străină și cu capital străin: The Bank of Roumania Limited (1865), Banca Generală Română (1895), Banca de Credit Român (1904) și Banca Comercială Română (1907).

2. Bănci fondate din inițiativă românească, și cu capital românesc: Banca Agricolă (1894), Banca Comerțului din Craiova (1898), Banca de Scont (1899) și Banca Românească (1911).

3. Bănci fondate din inițiativă românească, cu capital străin și parte românesc: Banca Marmorosch Blank et Co. (1905).

La sfârșitul anului 1914 băncile comerciale cu capital străin întreceau cu mult băncile comerciale curat românești, căci pe când cele dintâi însumau un capital de 106 milioane 855,270 lei, cele din urmă reprezentau numai un capital de 69.536,740 lei.

*

„Banca Națională a României“. Situațiunea sumară la 31 Octombrie 1915 în comparație cu 1 Noembrie 1914 prezintă următoarele cifre:

Activ: Stoc metalic: Lei 285.045,978 și anume: aur (monete) Lei 178.555,846, aur depozitat L 25.220,000, aur (lingouri) L 290,000, disponibil și trate considerate ca aur L 80.980,132, (în 1914 L 210.711,084 și anume: aur (monete) L 153.911,684, aur depozitat —, aur (lingouri) 100,000, disp. și trate cons. ca aur Lei 56.700,000). Argint și diverse monete: Lei 379,339 (în 1914 Lei 703,784). Efecte scontate Lei 207.425,328 (în 1914 Lei 251.334,103). Imprumuturi pe efecte publice în cont-curent: L 48.108,191 (în 1914 L 136.506,399). Imprumul Statului de 15 mil. fără dobândă (1901): Lei 11.273,958 (în 1914 L 11.273,958). Imprumul în cont-curent pe bônuri de tezaur 3% aur (1914 și 1915): L 279.035,592 (în 1914 Lei —). Efectele cap. social: Lei 10.626,576 (în 1914 Lei 11.956,857). Efectele fond. de rezervă: Lei 16.304,077 (în 1914 Lei 16.645,777). Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor

Lei 3.908,181 (în 1914 Lei 4.014,281). Imobile Lei 6.754,187 (în 1914 Lei 6.753,461). Mobilier și mașini de imprimerie: Lei 1.110,013 (în 1914 Lei 1.089,885). Cheltuieli de administrațiune: Lei 1.262,144 (în 1914 Lei 1.200,953). Efecte și alte valori în păstrare: Lei 138.188,416 (în 1914 Lei 132.125,170). Bônuri de tezaur 3% aur în gaj p. Impr. Statului: Lei 300.000,000 (în 1914 Lei —). Efecte în gaj și în păstrare provizorie: Lei 180.510,966 (în 1914 Lei 323.679,857). Conturi curente: Lei 16.951,800 (în 1914 Lei 39.521,205). Conturi de valori: Lei 21.351,990 (în 1914 Lei 23.351,978). Conturi diverse: L 52.958,452 (în 1914 Lei 8.205,900).

Pasiv: Capital: L 12.000,000 (în 1914 L 12.000,000). Fond de rezervă: L 40.090,588 (în 1914 L 37.493,846). Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor: L 5.988,040 (în 1914 L 5.607,592). Bilete de bancă în circulațiune L 755.942,535 (în 1914 Lei 570.871,230). Profit și Pierdere: L 4.902,667 (în 1914 L 3.810,594). Dobânzi și beneficii diverse: Lei 5.629,120 (în 1914 Lei 6.762,233). Conturi-curente și recepise la vedere: Lei 65.379,179 (în 1914 Lei 28.221,272). Efecte și alte valori de restituit: Lei 618.699,382 (în 1914 Lei 455.805,027). Conturi diverse: Lei 72.563,677 (în 1914 Lei 58.503,458).

Taxa: Scont 6‰, dobânda 7‰.

BIBLIOGRAFIE.

„Anuarul băncilor române“ pe anul 1916.

— Anul XVII. Redactor: Constantin Popp. —

(Sibiu: Tipogr. arhidiecezană, 1915. Prețul K 4-30 incl. porto).

Cunoscutul șematism al institutelor de bani, însoțirilor și altor întreprinderi românești din Ardeal și Ungaria a apărut în zilele acestea, în formatul obișnuit și în extensiune de 18 coale tipar.

În partea calendaristică, acest Anuar, conține ca și în anii trecuți număroase îndrumări și notițe de interes și folos pentru cercurile băncilor ca și pentru ori și cine:

Mărimea normală a bancnotelor. Terminul ultim pentru răscumpărarea și retragerea din circulație a bancnotelor Băncii Austro-Ungare; Timbrele de documente în circulație; Chei pentru calcularea intereselor; Competințe de timbru, ce obvin mai adeseori în practica băncilor; Competința de timbru a registrelor, Scala de timbre; Tarifa telegramelor și postală și Monetele diferitelor state.

Șematismul însuși conține pe 15 coale (245 pag.) datele privitoare la 147 de institut de bani, societăți pe acții, dela «Solidaritatea» și «Banca generală de asigurare», dela 69 de însoțiri de credit și dela 13 societăți comerciale, însoțiri de consum și alte întreprinderi românești, indicând la fiecare: firma în toate limbile înprotocolate, sediul (comitatul), Nr. telefonului, calitatea de membru la «Solidaritatea», anul fondării, capitalul social, prețul acțiilor, dividendă pe ultimii

3 ani, termenul de prescripțiune a cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei și foile oficiale ale societății, Mai departe: numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al funcționarilor, bilanțul și contul profit și pierdere pe anul 1914, distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Un capitol special cuprinde asocierea băncilor noastre «Solidaritatea», arătând scopurile și menirea acestei însoțiri, în ordine alfabetică pe membrii ei, condițiile de primire, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al revizorilor experți ai însoțirii; în fine bilanțul ei pe 1914.

După o tabelă a «Dividendei băncilor române pe 1914» urmează două sumare; unul după sedii, arătând în cari orașe și comune, ce întreprinderi românești sunt și altul, alfabetic, cuprinsând toate întreprinderile din șematism.

Prețul «Anuarului» pe anul 1916 legat în pânză este K 4.30, inclusiv porto și se poate comandă la Administrația «Revistei Economice» în Sibiu — Nagyszeben.

SUMAR

Relația de serviciu a funcționarilor privați. — **Casele de orfani în legătură cu economia.** — **Prețuri maxime pentru substanțe de nutreț.** — *Cronică:* Necrolog, Rezultatul subscripțiunii la împrumutul de războiu ungar, Prețuri maxime pentru carnea de porc și pentru unsoare, Prețuirea cailor asentați, Numărul orfanilor de războiu, Cheltuielile de războiu ale Austriei până la finele anului 1914, Capitalul principalelor bănci din România, «Banca Națională a României». — *Bibliografie.*

„CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE“.

AVIZ.

La „Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște“ se primește pentru durata războiului un practicant.

Reflectanții au să trimită atestatul de maturitate dela o școală comercială eventual și alte documente până la finea unei curente.

Preferiți vor fi cei cu praxă de bancă.

Salar vor primi 100 Cor. la lună.

Postul va trebui ocupat îndată după alegere.

Săliște, în 12 Noembrie 1915.

(2—2)

Direcțiunea.

„NĂDLĂCANA“ institut de credit și economii, societ. pe acții, Nădlac

CONCURS

pentru ocuparea postului de

practicant ori practicantă.

Reflectanții au să-și înainteze ofertele până la 5 Decembrie st. n. a. c. comunicându-ne pretensiunile de retribuții și ziua când ar putea ocupa postul.

Nădlac. 16 Noembrie 1915.

(2—2)

Direcțiunea.

„SĂTMĂREANA“, institut de credit și economii societate pe acții, Seini.

ANUNȚ.

Se caută — pentru complinirea postului de *cassar* pe durata războiului — o persoană destoinică. Locuință: o chilie în edificiul institutului, cu luminat și încălzit stă la dispoziție. Reflectanții să-și comunice condițiunile de salar. Postul se poate ocupa imediat. Preferiți reflectanții cu studii comerciale.

(1—2)

Direcțiunea.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comerciale.

Se poate comandă dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coroană.